

"УЧЕТЕ СЕ НА НАШ ИЗМИСЛУВ

"Сфатете дека сте на патот кон евроинтегрирање и тој нема да биде лесен. Важно е да го користите позитивното искуство на другите, но секако избегнувајте ги грешките, односно учете се на туѓите промашувања. Работете за да ја подобрите бизнис климата и унапредете го менаџментот и leadershipot, размислете добро пред да се одлучите за приватизација, особено кога станува збор за инфраструктурата", советува Даница Пург.

Пишува:
 Рената МАТЕСКА

Република Македонија треба го користи искуството на "искусните", а уште подобро доколку се учи и на туѓите грешки во настојувањето да стане дел од европската елита. Би било корисно доколку го земеме само најдоброто од Западот, а другото да го оставиме бидејќи како што вели д-р Даница Пург "само најдоброто е доволно добро". На неодамнешниот состанок во организација на Пактот за стабилност можевме да ги слушнеме словенечките искуства за организирање на државните раководители и на јавната администрација. Свое излагање за нивното оспособување имаше и Даница Пург, директор на Бледската школа за менаџмент, претседател на Асоцијацијата за развој на менаџментот на Централна и Источна Европа SEEMAN и претставник на Словенија во Советодавниот деловен одбор на Пактот за стабилност на Југоисточна Европа. Го искористивме присуството на госпоѓа Пург за

да поразговараме и да го слушнеме нејзиното мислење за нашите состојби, за економските можности и предизвици, за нашиот пат кон евроинтегрирањето. Интересно е да се слушне размислувањето на една успешна личност која доаѓа од исто така успешна средина: дека ако успееме да констатираме зошто некои личности се успешни, дури и кога политиката е комплицирана и лоша, тогаш од тоа може да се извлече корисна поука!

МЕНАџЕРСКО ОСПОСОБУВАЊЕ

"Јас сум претставник на Словенија во Советодавниот деловен одбор на Пактот за стабилност. Тука во Скопје имаше состанок и јас претставив една програма која ја подготви нашата Бледска школа за менаџмент. Се однесува на оспособувањето на државните раководители и на јавната администрација, што мислам дека е многу важно, бидејќи тогаш државните проекти би се одвивале многу побрзо и странските инвеститори би биле задоволни. Во време кога правите напори за интеграција во Европската унија, добро е

ДАНИЦА ПУРГ, ДИРЕКТОР НА БЛЕДСКАТА ШКОЛА ЗА МЕНАџМЕНТ

Владата да вложи во знаењето и во умешноста на младите луѓе. Тоа ми беше цел да укажам на можностите и предноста од поседувањето знаење и тоа го споив со мо-

јата презентација. Ние секоја година правиме барем една презентација во многу земји во светот - Италија, Австрија, Русија, Хрватска, Србија, Македонија, Словенија. Во Ма-

ИТЕ ГРЕШКИ, НЕ АЈТЕ ТОПЛА ВОДА!"

кедонија на презентацијата присуствуваа повеќе од 50 луѓе, што значи владее интерес за менаџерско оспособување".

Госпоѓа Пург речиси една година не е дојдена во Македонија, а во меѓувреме имаше повеќе збиднувања (го одговоривме и го предадовме Европрашалникот). Сепак, таа не пропушти да ни забележи дека во земјава е евидентен недостатокот од менаџмент и leadership.

"За време на мојот престој во државава - вели Пург - го сретнав Драган Тилев од Секторот за евроинтеграции при Владата на Република Македонија, кој ми кажа дека половина година сте се занимавале со одговарањето на Европрашалникот. Сметам дека Македонија треба да се развива и на некои други полиња, пред сè, во создавањето поволна бизнис клима, странски вложувања, за што е неопходна и политичка стабилност. Од состанокот произлезе заклучок дека во овој регион Македонија е земја во која има најмалку странски вложувања. До Владата беа упатени и препораки како да ги надмине проблемите, но моја забелешка е и дека таа треба да поработи на полето на афирмацијата на менаџментот".

Словенечкиот капитал веќе е присутен во земјава. Госпоѓа Пург очекува дека и во иднина ќе се продолжи со ваквата тенденција, но за тоа е потребно време. Таа посо-

чи дека и Словенија се соочувала со слични проблеми. Конкретно биле потребни десетици години за во Блед да се вратат странските гости и посетители, кои пред распаѓањето на СФРЈ биле многубројни.

ОЦЕНКИТЕ ГОВОРАТ ДЕКА МАКЕДОНИЈА ИМА НАЈМАЛКУ СТРАНКИ ИНВЕСТИЦИИ ВО РЕГИОНОТ

Република Македонија би можела од Словенија да научи дека надворешното значи исто како и внатрешното. Според директорката на Бледската школа за менаџмент, грижата не треба да биде насочена да ја "средите" куќата внатре туку, исто така, треба да се внимава на надворешното опкружување. Фасадата на објектите и нивните градини се важни за закупниот убав изглед. Значи, не е важен само производот, туку и амбалажата, бидејќи

цело е кога имате сè! Содржината е важна, но не е за занемарување ниту надворешниот изглед.

Според неа, за поздравување е и вклучувањето странски експерти во македонската Влада, сè со цел подобрува-

Економијата мора да се унапредни, а во светот не постојат илјадници професори за менаџмент, напротив ги има неколкумина, кои се истакнати и кои знаат да ве научат. Македонија мора да учи од најдобрите и најискусните, кои веднаш можат да преминат на дело. Многу е добро да се има напредни и искусни луѓе околу себе, за да се избегнат грешките и за да се направи добар имиџ на државава. Десет години Словенија се подготвуваше за членство во ЕУ и уште еднаш ќе нагласам дека тоа беше напорно. Тогаш ми кажуваа дека таа и таа година ќе влезе во посакуваното семејство, а мене тоа ми делуваше далечно, недостижно. Но, за тие години беше важно што сите дејствувавме заеднички, со иста цел, работевме на заеднички проект. Ние и претходно бевме во Европа, така што целиот процес за евроинтегрирање претставува повторно враќање таму каде што припаѓаме. Извесно време вие ќе имате слични проблеми како нашите, на пример, соочување со поголема конкуренција на пазарот, а за тоа треба добро да се подготвите и токму на тоа поле менаџментот може многу да помогне", посочува Пург.

НЕ Е СÈ ЗА ПРОДАЖБА

На својот пат кон Унијата, но и денес како нејзина членка, Словенија не ги продала сите претпријатија кои се во

државна сопственост. Всушност, Словенците прво го реструктурирале поголемиот дел од претпријатијата, така што ги направиле профитабилни, а дел од нив сè уште не ги продале ниту, пак, ќе размислуваат за тоа, доколку тие успешно работат. Таа вели дека словенечкиот буџет ќе биде подобар ако претпријатијата функционираат добро, без оглед дали се на државата или, пак, се приватни. Пург објаснува дека претпријатието се продава тогаш кога веќе се нема друга алтернатива, за да влезе странскиот капитал и за да се движи економијата. Таа има и свое видување за најавите за приватизацијата на Електростопанство на Македонија, како и за трансформацијата на Македонски железници.

"И во Словенија имавме некои вакви, слични дилеми околу продажбата на некои претпријатија во државна сопственост. Имавме соочување со некои 'полиберални' луѓе кои сè би продале, но секако и со други гледишта, поконзервативни. Јас, исто така, размислувам поконзервативно - коментира Пург - и не би им продала сè на странците. Но, кога би се двоумела меѓу моќни странски компании и домашни фирми кои немаат доволно средства, капитал за развој, пред сè, би се одлучила за странскиот инвеститор! Исто така, сметам дека во овој дел своја значајна улога треба да има и владата која доколку мора да продава, на странскиот инвеститор ќе треба да му наметне строго дефинирани услови, за да не се случат несакани работи, како отпуштања, невложувања во развој и слично. Сè тоа мора да биде транспарентно и со однапред дефинирани услови. Ќе видите дека за десетина години, со процесот на глобализација, работите ќе се сменат и нема да се знае кој на што е сопственик. На пример, некоја македонска фирма ќе стане мултинационална и ќе има свои фирми во Словенија, Грузија и слично. Македо-

нија треба да се залага да не остане само поле за производство, туку и поле за развој. Конкретно, кога станува збор за инфраструктурата на државата треба прво десет пати да се размисли, а дури потоа да се приватизира. На пример, во Холандија ја приватизираа железницата која беше една од најдобрите во Европа. Но, по приватизацијата настанаа проблеми. Делот за одржување остана државен, а делот за транспорт се приватизира. Државниот дел, немајќи пари за финансирање, немаше можности да ја одржува железницата и се јавија опструкции. Слично се случи за време на владеењето на Маргарет Тачер со приватизацијата на железницата во Англија, по што настана хаос, сè се распаѓаше и долго време тие беа на исто ниво како земјите во развој.

ЕКОНОМСКИОТ ИНТЕРЕС Е ПОВАЖЕН ОД ПОЛИТИЧКИОТ

Значи, потребна е голема внимателност при приватизацијата на државната инфраструктура. Уште еднаш ќе нагласам дека се неопходни строги правила и добра бирократизација. Во секој случај треба да се има предвид туѓото лошо искуство".

ШАНСИ И ОБВРСКИ

Сепак, и покрај сите македонски слабости и недостатоци, таа оценува дека постојат реални шанси за наше членство во Унијата во 2010 година, како што најави и

премиерот Владо Бучковски. Пург прецизира:

"Да, имате реални шанси доколку заеднички работите на процесот за евроинтегрирање. Мислам дека го фативте последниот воз бидејќи општи оценки се дека Европа е веќе уморна и ѝ треба време за да се консолидира. Сепак, иднината на Унијата е мошне извесна. Европа сака стабилен Балкан, неа не ѝ се потребни проблеми. Мислам дека Македонците ќе бидат умни и ќе согледаат дека економскиот интерес е многу поважен од политичкиот. Сметам дека целиот интерес на државата, целата концентрација треба да биде насочена кон економскиот просперитет и развој".

За Пург членството во Унијата не е само привилегија, туку претставува и обврска.

редувате со најдобрите, бидејќи само најдоброто е доволно добро, е ставот на директорката на Бледската школа за менаџмент. Интересно е да се напомене дека оваа престижна МБА школа во Блед, Словенија ја посетуваат и македонски граѓани, идни или веќе млади менаџери. Според неа, инвестицијата во знаењето е вложување во добра иднина.

Некои фирми сакаат да бидат успешни, но немањето солидни образовани и специјализирани кадри е пречка за нивниот успех. Фирмите не треба само да се реструктурираат туку треба и правилно да се насочат, а тоа е можно само со добар менаџмент. Добрите менаџери, според Пург, се битен предуслов за успешноста, конкурентноста на една компанија. Таа досега може да се пофали дека нивните студенти се на врвот на многу успешни компании, не само во Словенија, туку и во други земји. Знаењето, смислата за комуникација, познавањето странски јазици се особено важни предуслови за добри менаџери, особено кога станува збор за мала држава.

Моментно има седум Македонци кои завршиле постдипломски студии на Бледската школа за менаџмент, а дури 14 се на летната школа, како и три професори кои се на совршување.

"Големо е задоволството кога ќе видиш плејада од успешни менаџери пред себе, кои сфатиле дека добро е само најдоброто", нагласува Пург.

Нејзиниот омилен слоган гласи: "Од невозможното да се направи возможно".

А луѓето често сакаат да имаат сон, кој еден ден, доколку веруваат во него, станува и реалност. Кој знае, можеби и нашиот сон еден сончев ден ќе биде реалност: Македонија е економски развиена држава, со дузина успешни менаџери, високопрофитабилни компании и членка на семејството на најдобрите.

Верувате ли во сонови?